

3.3. Teisiniai iššūkiai įgyvendinant Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto išvadą byloje *Jagminas prieš Lietuvą*

Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos
Tarptautinės ir ES teisės institutas
Doc. dr. Loreta Šaltinytė
El. paštas: losal@mruni.eu

DOI: 10.13165/LT-21-01-16

Santrauka. Straipsnyje nagrinėjama 2021 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis, priimta nusprendus atnaujinti procesą Gintaro Jagmino byloje po to, kai 2019 m. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas konstatavo Piliietinių ir politinių teisių pakto 25 straipsnyje įtvirtintos teisės lygiais pagrindais stoti į valstybės tarnybą pažeidimą. Sprendimas atnaujinti procesą byloje priimtas Lietuvos Respublikos Seimui 2020 m. priėmus Administracinių bylų teisenos įstatymo 156 straipsnio pakeitimus, įgalinusius teismus atnaujinti procesą ir tais atvejais, kai tarptautinio įsipareigojimo dėl žmogaus teisių apsaugos pažeidimą konstatuoja Žmogaus teisių komitetas. Straipsnyje atkreipiamas dėmesys į keliančius klausimų 2021 m. gegužės 12 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutarties aspektus, kurie gali kelti abejonių dėl to, ar ją priimant nebuvo padaryta naujų teisės į teisingą teismo procesą pažeidimų.

Reikšminiai žodžiai: Piliietinių ir politinių teisių paktas, Žmogaus teisių komiteto išvadų įgyvendinimas, teisė į teisingą teismo procesą.

Įvadas

2021 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) priėmė galutinį sprendimą Gintaro Jagmino byloje dėl atleidimo iš Padvarionių užkardos vado pareigų teisėtumo.¹ Šią bylą, kurioje galutinis LVAT sprendimas priimtas 2010 m., LVAT sutiko atnaujinti tik po 2019 m. Jungtinių Tautų (toliau – JT) Žmogaus teisių komiteto (toliau – Komitetas) išvados, kurioje jis konstatavo, kad bylos aplinkybėmis buvo pažeista pareiškėjo teisė pagal JT Piliietinių ir politinių teisių pakto (toliau – Paktas) 25 straipsnio c punktą lygiais pagrindais stoti į valstybės tarnybą.²

Tyrimo tikslas – išnagrinėti *Jagminas prieš Lietuvą* bylos eigą, aplinkybes, kuriomis JT Žmogaus teisių komitetas konstatavo Piliietinių ir politinių teisių pakte įtvirtintos teisės lygiais pagrindais stoti į valstybės tarnybą pažeidimą, bei LVAT sprendimą atmesti galimybę patenkinti pareiškėjo prašymą grąžinti jį į pareigas. Straipsnyje taikomas aprašomasis, specializuotos literatūros ir teismų praktikos analizės metodai.

3.3.1. Bylos faktinės aplinkybės ir Lietuvos administracinių teismų sprendimai

Gintaras Jagminas buvo atleistas 2006 m. spalio 20 d. Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) vado įsakymu po to, kai 2006 m. spalio 18 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų

1 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis byloje Nr. A-671-756/2021.

2 JTO Žmogaus teisių komiteto išvada, Human Rights Committee, Views adopted by the Committee under Article 5 (4) of the Optional Protocol, concerning communication no 2670/2015. Išvada ir oficialus jos vertimas paskelbtas <http://lrv-atstovas-eztt.lt/naujienos/jungtiniu-tautu-zmogaus-teisiu-komitetas-privazino-kad-lietuva-pazeide-pareiskejo-teise-lygiomis-salygomis-stoti-i-valstybes-tarnyba>.

ministro įsakymu Nr. 1V-395 buvo panaikintas jo leidimas dirbti ir susipažinti su įslaptinta informacija. Kadangi minėtuose aktuose nebuvo nurodytas nei teisinis, nei faktinis jo atleidimo pagrindas, 2008 m. LVAT konstatavo, kad, vidaus reikalų ministro įsakyme nenurodžius nė vieno iš 18 galimų teisės dirbti su įslaptinta informacija panaikinimo pagrindų, buvo apribota G. Jagmino teisė į teisminę gynybą, nes jis turėjo gintis nuo neapibrėžto, o kartu ir jam nežinomo „kaltinimo“, ir grąžino bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui.³ 2009 m. birželio 9 d. sprendimu Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) tenkino G. Jagmino skundą dėl neteisėto atleidimo iš tarnybos ir priteisė jam kompensaciją už neteisėtą atleidimą, tačiau VSAT pateikus apeliaciją LVAT sprendimą pakeitė, surinkęs duomenų apie G. Jagmino atleidimą *ex officio*.

Teismo prašymu gauta Kriminalinės policijos biuro informacija, kad sprendimas panaikinti leidimą G. Jagminui dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija buvo priimtas dėl to, kad jo atžvilgiu buvo pradėtas operatyvinis sekimas. Atsižvelgęs į tai, LVAT nustatė, kad teisiniais pagrindais, kurie buvo pritaikyti panaikinant (atimant) pareiškėjui leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, laikytini Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 13 punktas (traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už tyčinę nusikalstamą veiką arba jam dėl tokios veikos atliekamas ikiteisminis ar operatyvinis tyrimas) bei 18 straipsnio 1 dalies 4 punktas (leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija ir asmens patikimumo pažymėjimas panaikinamas, jeigu atsiranda ar paaiškėja kuri nors iš aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje). 2010 m. spalio 4 d. LVAT konstatavo, kad teisė dirbti su slapta informacija iš pareiškėjo buvo atimta pagrįstai, o kadangi pasienio užkardos vado pareigoms ji buvo būtina, sprendimas atleisti G. Jagminą iš užimtų pareigų taip pat buvo pagrįstas ir teisėtas.⁴ Teismas taip pat pridėjo:

„Aptariamoje administracinėje byloje apeliacinės instancijos teismui taip pat susipažinimui ir vertinimui buvo pateikta įslaptinta medžiaga, t. y. operatyvinio sekimo byla <...>. Iš šios medžiagos matyti, <...> kad pareiškėjo veikla nesuderinama su valstybės tarnyba, Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo bei kitų teisės aktų nuostatų laikymusi. Tokie slapti duomenys, kaip vieninteliai kaltinantys įrodymai, atsižvelgiant į formuojamą Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, negalėtų lemti leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija panaikinimo. Tačiau šiuo atveju taip nėra. Įslaptinta medžiaga yra ne vienintelė, lemianti tokio pobūdžio padarinių atsiradimą – leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija panaikinimą. Taigi, tiek įslaptintų, tiek neslaptų (aptartų anksčiau (išslaptintų)) įrodymų visuma, bylojanti ne pareiškėjo naudai, sudaro pagrindą dar kartą konstatuoti, jog leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija panaikintas pagrįstai.“

2011 m. liepos 7 d. Konstitucinis Teismas pripažino, kad Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 4 punktas⁵ prieštaravo Konstitucijoje įtvirtintai teisei stoti į valstybės tarnybą⁶, nes abejoti asmens patikimumu ar lojalumu Lietuvos valstybei šis straipsnis leido ir dėl mažareikšmių aplinkybių, tačiau nenumatė galimybės iškilus abejonėms tokio asmens pakartotinai tikrinti. Po šio Konstitucinio Teismo nutarimo G. Jagminas kreipėsi į LVAT dėl proceso atnaujinimo, ginčydamas, kad Konstitucinis Teismas šiuo nutarimu Konstitucijai prieštaraujancia pripažino nuostatą, kurios pagrindu buvo priimtas sprendimas jo byloje, arba, alternatyviai, anksčiau priimtas sprendimas buvo be motyvų. Vis dėlto LVAT kolegija tai padaryti atsisakė, nurodžiusi:

3 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. lapkričio 7 d. nutartis byloje Nr. A-438-866/2008, 6 p.

4 *Ibid.*

5 Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo (2003 m. gruodžio 16 d. redakcija) 18 straipsnio 1 dalies 4 punktas numatė, kad, atsiradus arba paaiškėjus kurioms nors iš jo 16 straipsnio 2 dalies 13 punkte nurodytoms aplinkybėms (asmuo yra traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už tyčinę nusikalstamą veiką arba jam dėl tokios veikos atliekamas ikiteisminis ar operatyvinis tyrimas), visais atvejais turi būti panaikintas asmeniui išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija arba asmens patikimumo pažymėjimas.

6 Konstitucinio Teismo byla Nr. 22/2008-31/2008-9/2010-35/2010 dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo (2003 m. gruodžio 16 d. redakcija) 16 straipsnio 2 dalies 13 punkto, 18 straipsnio 1 dalies 4 punkto, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymu patvirtinto vidaus tarnybos statuto 28 straipsnio (2007 m. gegužės 15 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

„Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 18 str. I dalies 4 punktą nebuvo panaikintas, tik buvo konstatuota Konstitucijos draudžiama teisės spraga šioje teisės normoje, o byla nagrinėjęs teismas ėmėsi veiksmų, kad teisės spraga būtų užpildyta, ir visapusiškai ir išsamiai išnagrinėjo bylą <...>.“ Teismas taip pat nesutiko, kad sprendimas buvo nemotyvuotas, nes „vertindamas, ar pareiškėjo skundžiami aktai yra pagrįsti ir teisėti, byla nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas ėmėsi veiksmų teisės spragai užpildyti ir motyvavo išvadą, kodėl skundžiami aktai yra pagrįsti ir teisėti“.⁷ Vėliau G. Jagminas dar keletą kartų nesėkmingai prašė LVAT atnaujinti procesą byloje įvairiais pagrindais. Jis taip pat du kartus kreipėsi į Europos Žmogaus Teisių Teismą (toliau – EŽTT) dėl teisės į teisingą teismo procesą pažeidimo, tačiau Teismas atmetė jo pareiškimus kaip akivaizdžiai nepagrįstus.⁸ Galiausiai jis kreipėsi į JT Žmogaus teisių komitetą, kuris į bylą pažvelgė kitu kampu.

3.3.2. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto išvada

Išnagrinėjęs aptartas aplinkybes 2019 m. liepos 24 d. JT Žmogaus teisių komitetas pripažino, kad Lietuvos Respublika pažeidė savo įsipareigojimus pagal JT Pilietinių ir politinių teisių pakto 25 straipsnio c punktą. Savo išvadoje Komitetas teigė:

8.4 Pradėdamas vertinimą Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad net jei jis manytų, jog Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 4 punktą, numatantis ginčijamą ribojimą dėl vykdomo operatyvinio sekimo, buvo objektyvus kriterijus, nes jis be išlygų taikomas visiems, atsižūrusiems panašioje situacijoje, tikrasis klausimas, į kurį turi atsakyti Komitetas, yra tai, ar minėta nuostata atitinka protingumo kriterijų ir ar ji yra pakankamai apsaugota nuo savavališko taikymo. Šiuo klausimu Komitetas mano, kad itin svarbu, jog ginčijama nuostata nesuteikia valdžios institucijoms jokios diskrecijos įvertinti reikšmingas konkrečios bylos aplinkybes, tokias kaip pažeidimo sunkumas, arba galimybę tokius įtarimus galiausiai įrodyti teisme. Šiuo klausimu Komitetas atsižvelgia į valstybės, Pakto šalies, argumentą, kad net ir neužtraukiantis baudžiamosios atsakomybės operatyvinis sekimas pats savaime gali sukelti abejonių dėl asmens patikimumo. Nors Komitetas to neginčija, susirūpinimą jam kelia tai, kad įstatymas neleidžia valdžios institucijoms individualiai vertinti, ar abejonės dėl asmens patikimumo yra pagrįstos konkrečioje situacijoje, t. y. tokią išvadą automatiškai sąlygoja vien tai, kad prieš asmenį pradėtas operatyvinis sekimas. Komitetas taip pat pažymi, kad nustačius, jog asmens atžvilgiu vykdomas operatyvinis sekimas, ginčijama nuostata neleidžia taikyti alternatyvių atleidimų iš tarnybos priemonių, tad byla nėra individualiai įvertinama. Be to, įstatymas neleidžia pakeisti⁹ priimto sprendimo, jei operatyvinio sekimo metu nebūtų nustatyta jokių pažeidimų ar veiklos, kurie iš tiesų būtų galėję pateisinti atitinkamo asmens sekimą. Komitetas konstatuoja, kad nors valstybė, Pakto šalis, įrodė, jog ribojimas buvo numatytas įstatyme ir taikytas įstatymo nustatyta tvarka, ji nepaaiškino, ar toks ribojimas buvo pagrįstas, ypač atsižvelgiant į poreikį jį taikyti ir tokio taikymo proporcingumą. Čia Komitetas atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Konstitucinis Teismas 2011 m. liepos 7 d. nutarime dėl minėtų priežasčių konstatavo, kad įstatymas numatė neproporcingą konstitucinės teisės lygiomis sąlygomis stoti į valstybės tarnybą ribojimą. Komitetas toliau atkreipia dėmesį į tai, kad valstybė, Pakto šalis, neįrodė, jog buvo kokių nors garantijų, galėjusių užkirsti kelią galimybei piktnaudžiauti ginčijamu reglamentavimu savavališkai pradėdant operatyvinį tam tikrų pareigūnų sekimą ir nepagrįstai pašalinant juos iš pareigų.¹⁰

7 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 5 d. nutartis byloje P-261-245/2011.

8 Teismas pasirėmė JT Žmogaus teisių komiteto išvada Jagmino byloje, kur nurodyta, kad buvo kreiptasi 2012 m. rugsėjo 25 ir 2013 m. rugsėjo 26 d.

9 Angl. *the law does not allow for any correction*.

10 Žmogaus teisių komiteto išvada, pateikta pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto fakultatyvaus protokolo 5 straipsnio 4 dalį dėl pranešimo Nr. 2670/2015, 8.5 dalis, autentiškas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos administravimo departamento vertimas.

Taigi, Komiteto nuomone, pagrindiniai aspektai, dėl kurių konstatuotas pažeidimas, buvo tai, kad byloje pritaikyta įstatymo nuostata neatitiko protingumo kriterijaus, t. y. ji nesuteikė valdžios institucijoms galimybės individualiai vertinti, ar abejonės dėl asmens patikimumo yra pagrįstos konkrečiu atveju, t. y.:

- 1) įstatymas nesuteikė diskrecijos atsižvelgti į pažeidimo sunkumą, galimybę tokius įtarimus galiausiai įrodyti teisme;
- 2) nors Lietuvos Konstitucinis Teismas jau 2011 m. liepos 7 d. konstatavo, kad ginčijama nuostata buvo neproporcingas konstitucinės teisės lygiomis sąlygomis stoti į valstybės tarnybą ribojimas, G. Jagmino atveju šis klausimas taip ir liko neišnagrinėtas;
- 3) įstatymas nenumatė galimybės taikyti alternatyvių atleidimui iš tarnybos priemonių;
- 4) įstatymas nenumatė galimybės pakeisti priimto sprendimo, jei operatyvinio sekimo metu nebūtų nustatyta pažeidimų ar veiklos, kurie būtų galėję pateisinti asmens sekimą;
- 5) nebuvo garantijų, apsaugojusių nuo galimybės piktnaudžiauti aptariama įstatymo nuostata, savavališkai ją taikant ir neužtikrinus pareiškėjui realios galimybės ginčyti jo atleidimo pagrindo.

3.3.3. Proceso atnaujinimas administracinėje byloje gavus Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto išvadą

Žmogaus teisių komiteto išvada tapo aplinkybe, kuri suteikė galimybę G. Jagminui vėl kreiptis į LVAT dėl proceso atnaujinimo tikintis, kad LVAT galiausiai galėtų priimti sprendimą jį grąžinti į tarnybą. Nors G. Jagmino byloje Komitetas konkrečiai tokios pareigos neįvardijo, to tikėtis leido valstybės narės įsipareigojimas konstatavus Pakto pažeidimą nukentėjusiajam suteikti visišką reparaciją, ir dėl to, kad Komiteto gairėse dėl reparacijos priemonių pažeidus Paktą yra aiškiai įvardyta, kad asmuo turi būti sugrąžintas į pareigas, kurias jis prarado dėl jo Pakte įtvirtintų teisių pažeidimo.¹¹

Vis dėlto šiuo tikslu buvo būtina atnaujinti procesą 2010 m. LVAT išnagrinėtoje byloje. Čia susidurta su iššūkiu, kad Administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – ABTĮ) nebuvo nuostatos, kuri leistų atnaujinti procesą byloje tokiu atveju kaip šis, t. y. kai pažeidimą konstatuoja JT Žmogaus teisių komitetas, o ne EŽTT, be to, nuo 2010 m. buvo praėję daugiau nei penkeri metai. Todėl pareiškėjas prašė taikyti pagal analogiją ABTĮ 156 straipsnio 1 dalį, kuri tuo metu leido atnaujinti procesą, kai EŽTT pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos teismo sprendimas byloje prieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai (toliau – EŽTK) ir jos papildomiems protokolams. G. Jagminas ginčijo, kad atsižvelgiant į analogišką įsipareigojimą pagal EŽTK ir pagal Paktą pobūdį nėra pagrindo riboti galimybę atnaujinti procesą išimtinai tik tuo atveju, jei pažeidimą konstatuoja EŽTT, ir kad sprendimą plečiamai aiškinti ABTĮ 156 straipsnį gali priimti pats LVAT *ex officio*. Nors to padaryti LVAT nesutiko, jis nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu įvertinti, ar ABTĮ 156 straipsnio 1 dalis (2019 m. liepos 16 d. redakcija) tiek, kiek joje nenumatyta galimybė inicijuoti proceso atnaujinimą, kai JT Žmogaus teisių komitetas pripažįsta, kad valstybė, Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto šalis, padarė šio pakto pažeidimą, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, 138 straipsnio 3 daliai bei konstituciniam *pacta sunt servanda* principui.¹²

Konstituciniam Teismui dar ruošiantis nagrinėti šią bylą Seimas priėmė ABTĮ 156 straipsnio pakeitimą ir įtvirtino galimybę atnaujinti procesą administracinės teisenos bylose ir tais atvejais, kai JT Žmogaus teisių komitetas pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos teismo sprendimu pažeista

11 ICCPR Human Rights Committee, „Guidelines on Measures of Reparation under the Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights“, CCPR/C/158 (30 November 2016), 6 dalis, https://digitallibrary.un.org/record/862152/files/CCPR_C_158-EN.pdf.

12 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gruodžio 11 d. nutartis, *supra note*, 7.

Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte nustatyta asmens teisė.¹³ Tad nors Konstitucinis Teismas taip ir neturėjo galimybės pasisakyti dėl to, ar Konstitucijai neprieštaruoja galimybės atnaujinti procesą administracinėje byloje nenumatymas ABTĮ po JT Žmogaus teisių komiteto išvados, Danutė Jočienė šį pakeitimą įvertino palankiai, kaip turėjusį itin svarų poveikį nacionalinei teisei, nes buvo praplėsta galimybė atnaujinti procesą neapsiribojant atvejais, kai kalbama apie teisės į teisingą teismą ir teisingą procesą pažeidimus.¹⁴

Atsižvelgdamas į ABTĮ 4 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą nuostatą, kad administracinių bylų procesas vyksta pagal administracinio proceso įstatymus, galiojančius bylos nagrinėjimo, atskirų procesinių veikslių atlikimo arba teismo sprendimo vykdymo metu, LVAT nusprendė, kad G. Jagmino prašymo atnaujinti procesą priėmimo klausimas turi būti nagrinėjamas taikant pataisytą ABTĮ 156 straipsnį, kuris klausimų dėl atitikties Konstitucijai nekėlė, todėl atšaukė savo ankstesnį sprendimą kreiptis į Konstitucinį Teismą.¹⁵

2020 m. lapkričio 11 d. nusprendusi atnaujinti procesą G. Jagmino byloje LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, kad ji negali Komiteto išvadų kvestionuoti, nesutikti su jomis ar jomis nesiremti, tačiau ji turi nuspręsti, ar Komiteto nurodyti pažeidimai kelia pagrįstų abejonių dėl administracinėje byloje priimto sprendimo teisėtumo¹⁶ (*pabraukta aut.*). Atsižvelgusi į tai, kad Komiteto išvadoje konstatuotas Pakto 25 straipsnio c punkto pažeidimas, o administracinėje byloje Nr. A662-788/2010 nebuvo vertintos Komiteto išvadoje nurodytos aplinkybės, t. y. pareiškėjo teisė bendromis lygybės sąlygomis stoti į valstybės tarnybą, ir šiuo aspektu nebuvo nustatyta, ar sprendimas atleisti pareiškėją iš tarnybos buvo proporcingas valstybės siekiamam teisėtam tikslui, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad šiuo atveju buvo pagrindas atnaujinti procesą, bylą perduodant iš naujo nagrinėti LVAT.¹⁷

3.3.4. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas atnaujinus procesą G. Jagmino byloje

Vis dėlto šis LVAT kolegijos sprendimas nereiškė, kad pareiškėjas galėjo tikėtis palankaus rezultato: 2021 m. gegužės 12 d. LVAT kolegija nusprendė, kad pagrindo tenkinti G. Jagmino skundą po proceso atnaujinimo jo byloje nebuvo.

Pasirėmęs 2006 m. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nutartimi, LVAT įvardijo, kad kolegijos užduotis buvo įvertinti, ar Pakto pažeidimai daro įtaką byloje priimtų administracinių teismų procesinių sprendimų pagrįstumui ir teisėtumui¹⁸, o Komitetas nepriėmė pareiškėjo skundo dalies pagal Pakto 14 straipsnio 1 dalį, pabrėžęs, kad LVAT savo iniciatyva surinko papildomų įrodymų byloje, išsamiai juos išnagrinėjo ir priėmė galutinį sprendimą, remdamasis įrodymų visuma.¹⁹

LVAT toliau pažymėjo, kad tarptautinių įsipareigojimų laikymasis yra Lietuvos valstybės konstitucinis principas²⁰, ir galiausiai pasirėmė 2016 m. gruodžio 22 d. nutarimu, kuriame Teismas konstatavo, jog Lietuvos Respublika turėtų atsižvelgti ir į JT Žmogaus teisių komiteto išvadoje suformuluotas *rekomendacijas*.²¹

13 Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 156 straipsnio pakeitimo įstatymas, 2020 06 30 įstatymu Nr. XIII-3221 (nuo 2020-07-11), TAR, 2020, Nr. 2020-15516.

14 Danutė Jočienė, „Proceso atnaujinimo galimybės nacionalinėje teiseje pagal Administracinių bylų teisenos įstatymą po Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komiteto išvadų“, iš *Lietuvos teisė 2020. Esminiai pokyčiai*. II dalis (Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2020), 131.

15 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugpjūčio 26 d. nutartis byloje P-10-575/2020.

16 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis byloje P-10-575/2020, 34 dalis.

17 *Ibid.*, 37 dalis.

18 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis, *supra note*, 1, 32 dalis; cf. 2006 m. lapkričio 17 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵-1198/2006.

19 *Ibid.*, nutarties 35 dalis.

20 *Ibid.*, nutarties 36 dalis.

21 *Ibid.*, nutarties 37 dalis.

Toliau LVAT nurodė, kad 2010 m. spalio 4 d. sprendimu LVAT, be kita ko, įvertino faktinį ir teisinį pagrindą priimti byloje skundžiamą 2006 m. Vidaus reikalų ministerijos įsakymą, kuriuo Gintaras Jagminas atleistas iš vidaus tarnybos²², ir priėmė sprendimą pareiškėjo skundą atmesti.

Aptarusi LVAT veiksmus, kuriais buvo surinkta informacija apie G. Jagmino atleidimo pagrindą²³, kolegija pažymėjo, kad 2010 m. rugsėjo 22 d. teismo posėdžio metu, dalyvaujant pačiam pareiškėjui ir jo atstovei, LVAT kolegija vertino byloje pateiktus įrodymus, įskaitant ir susijusius su pareiškėjo atžvilgiu vykdytais operatyviniu ir ikiteisminiu tyrimais²⁴, ir padarė išvadą, kad „iš teismui pateiktos išlaptintos medžiagos matyti, kad pareiškėjo veikla nesuderinama su valstybės tarnyba, Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo bei kitų teisės aktų nuostatų laikymusi <...>. Taigi tiek išlaptintų, tiek neslaptų (aptartų anksčiau (išslaptintų) įrodymų visuma, bylojanti ne pareiškėjo naudai, sudaro pagrindą dar kartą konstatuoti, jog leidimas dirbti ar susipažinti su išlaptinta informacija panaikintas pagrįstai“²⁵.

Toliau teisėjų kolegija pabrėžė, kad 2010 m. LVAT išvada buvo padaryta išanalizavus ir įvertinus individualias bylos aplinkybes, duomenis, susijusius su ginčijamo įsakymo, kurio pagrindu buvo atleistas pareiškėjas, priėmimu, o pareiškėjui buvo sudaryta galimybė ginčyti atleidimo pagrindą²⁶, tad teismas nebuvo saistomas formalių Vidaus tarnybos statuto ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo konstrukcijų, konstatuodamas esant faktinį ir teisinį pareiškėjo atleidimo pagrindų pagrįstumą.²⁷

Dėl valstybių institucijų neturėjimo galimybės vertinti individualią situaciją ir taikyti alternatyvias atleidimui iš tarnybos priemones teisėjų kolegija pareiškė, kad LVAT 2010 m. atlikta „įstatymo taikymo ribomis neapsiribojusi išsami faktinių aplinkybių analizė ir teisės taikymas nulėmė tokį pareiškėjo individualios situacijos vertinimą, kuris akivaizdžiai neleido teismui daryti kitokios išvados dėl atsakovų veiksmų“, tad net jei tokia galimybė būtų buvusi sudaryta, tokių nuobaudos rūšių nebūtų galimybės taikyti dėl byloje nustatytų faktinių aplinkybių.²⁸

Galiausiai teisėjų kolegija pažymėjo, kad Gediminas (sic) Jagminas dėl tapačių skundų jau buvo pateikęs peticijas EŽTT, kurios paskelbtos nepriimtiniomis, tad jo skundas Komiteete buvo nagrinėjamas dėl to, kad Lietuva nebuvo apribojusi Komiteto kompetencijos nagrinėti kitų tarptautinių teisminių institucijų išnagrinėtų skundų.²⁹

3.3.5. Situacijos vertinimas teisinių principų kontekste

Pagrindinė LVAT 2021 m. gegužės 12 d. nutarties mintis ta, kad nors Lietuvos Respublika gerbia savo įsipareigojimus pagal Paktą ir siekia atsižvelgti į Komiteto rekomendacijas, šiuo atveju LVAT negalėjo patenkinti pareiškėjo prašymo, nes 2010 m. sprendime G. Jagmino byloje LVAT jau padarė viską, ką jis turėjo padaryti, t. y. skirtingai nei suprato Žmogaus teisių komitetas, sprendimas G. Jagmino byloje buvo tinkamai individualizuotas.

Iš esmės tokį patį sprendimą 2011 m. LVAT buvo priėmęs ir dėl G. Jagmino prašymo atnaujinti procesą jo byloje po Konstitucinio Teismo 2011 m. nutarimo, kuriuo Konstitucijai prieštaraujanti buvo pripažinta pareiškėjo byloje LVAT pritaikyta Valstybės ir tarnybos įstatymo nuostata.³⁰

22 Teismas, tikėtina, turėjo omeny Vidaus reikalų ministerijos įsakymą, kuriuo G. Jagminui buvo atimta teisė dirbti su slapta informacija.

23 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutarties 39–40 dalys.

24 *Ibid.*, nutarties 41 dalis.

25 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis, *supra note*, 1, 42 dalis. Išsami 2010 m. teismo nutarties citata aukščiau.

26 *Ibid.*, nutarties 43 dalis.

27 *Ibid.*, 44 dalis.

28 *Ibid.*, nutarties 45 dalis.

29 *Ibid.*, nutarties 46 dalis.

30 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 5 d. nutartis byloje, *supra note*, 7.

3.3.6. Res judicata principo pažeidimas?

Skaitant šį sprendimą pirmiausia kyla mintis, kad jį priėmusi LVAT kolegija bylos nagrinėjimo ribas galbūt suprato skirtingai nei LVAT kolegija, kuri nusprendė atnaujinti procesą 2020 m. lapkričio 11 d. Pastaroji kolegija jas suprato plačiau, t. y. kad atnaujinus procesą būtina įvertinti, ar Komiteto nurodytas Pakto 25 straipsnio c punkto (teisės stoti į valstybės tarnybą bendromis lygybės sąlygomis) pažeidimas kelia pagrįstų abejonių dėl administracinėje byloje priimto sprendimo teisėtumo. O bylai nagrinėti po proceso atnaujinimo sudaryta kolegija jas apibrėžė siauriau, akcentuodama 2006 m. lapkričio 17 d. išplėstinės LVAT teisėjų kolegijos nutartyje pavartotą procesinių sprendimų pagrįstumo ir teisėtumo sąvoką³¹, kurią, kaip galima suprasti iš nutarties turinio, LVAT kolegija susiejo su teisės į teisingą teismo procesą pažeidimu: toliau nutartyje nurodoma, kad Komitetas nepriėmė pareiškėjo skundo dalies pagal Pakto 14 straipsnio 1 dalį (dėl teisės į teisingą teismo procesą pažeidimo). Tad galima daryti prielaidą, kad tuo LVAT kolegija norėjo pasakyti, jog nebuvo pagrindo pakeisti 2010 m. LVAT nutarties, nes Komitetas nekonstatavo teisės į teisingą teismo procesą pažeidimo. Matyt, ta pati priežastis sąlygojo ir tai, kad LVAT kolegija nutarties pabaigoje dar kartą pažymėjo, kad dėl tapačių skundų jau buvo kreiptasi į EŽTT, tad Žmogaus teisių komitetas būtų nagrinėjo tik todėl, kad Lietuvos Respublika nebuvo padariusi išlygos dėl Komiteto kompetencijos nagrinėti kitų tarptautinių žmogaus teisių institucijų jau išnagrinėtų skundų.³²

Toks, siauresnis, bylos nagrinėjimo ribų atnaujinus procesą supratimas panašus į Danutės Jočienės publikacijoje išsakytą nuomonę, kad proceso atnaujinimo, kai pati vidaus teisė tokią galimybę suteikia, gali būti reikalaujama tik teisės į teismą bei teisės į teisingą procesą pažeidimų kontekste valstybei vykdant prieš ją priimtą EŽTT sprendimą.³³

Tačiau toks aiškinimas kelia nemažai klausimų. Pirmiausia tai panašu į nukrypimą nuo paties LVAT 2020 m. sprendimo atnaujinti procesą byloje ir jo kvestionavimą. Antra, nors Žmogaus teisių komitetas nagrinėjo 2010 m. LVAT nutartį, jis taip pat buvo informuotas apie 2011 m. Konstitucinio Teismo nutarimą bei nesėkmingą prašymą atnaujinti procesą G. Jagmino byloje po šio nutarimo, jis išsakė nuomonę, kad byloje nebuvo medžiagos, bylojančios, kad po Konstitucinio Teismo nutarimo valstybė ėmėsi tinkamų veiksmų pataisyti G. Jagmino situaciją, nors nacionalinė teisė tokio elgesio nebeleidžia. Tad nors priemonės, kurių buvo imtasi G. Jagmino byloje, Komiteto nuomone, nebuvo pakankamos, LVAT nusprendė priešingai, t. y. neatlikęs papildomo tyrimo, neišklausęs šalių, valstybės institucijų pozicijos, savo paties sugalvoto argumento pagrindu konstatavo, kad Komitetas klydo.

3.3.7. Akivaizdžiai savavališkas sprendimas?

Atsižvelgiant į bylos nagrinėjimo rezultata, tikslinga įvertinti atskirus LVAT teisėjų kolegijos teiginius, kuriais buvo pagrįsta nutartis.

Procesiniu požiūriu įdomu, kad tiek 2011 m. LVAT kolegijoje, nagrinėjusioje G. Jagmino prašymą atnaujinti procesą po Konstitucinio Teismo nutarimo, tiek ir 2021 m. kolegijoje, kuri būtų nagrinėjo po JT Žmogaus teisių komiteto išvados, buvo ta pati teisėja. 2011 m. ji buvo pranešėja byloje, tad, tikėtina, su byla ji buvo susipažinusi gana gerai. Todėl iš esmės tapatus sprendimas abiem atvejais galėtų kelti abejonių, ar 2021 m. LVAT nutartis priimta nepažeidžiant pareiškėjo

31 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 gegužės 12 d. nutartis, *supra note*, 1, 32 dalis; cf. 2006 m. lapkričio 17 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵-1198/2006.

32 *Ibid.*, nutarties 46 dalis.

33 Jočienė, *supra note*, 14.

teisės į tai, kad jo byla išnagrinėtų nešališkas teismas.³⁴ Vienas iš įdomesnių ir, turint omeny tai, kad byloje procesas buvo atnaujintas jau konstatavus Pakto pažeidimą, visiškai netikėtų materialiniu požiūriu nutartyje esančių teiginių yra tai, kad 2010 m. LVAT nutartis buvo pagrįsta, nes Teismas nebuvo saistomas formalių Vidaus tarnybos statuto ir Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo konstrukcijų, konstatuodamas esant faktinį ir teisinį pareiškėjo atleidimo pagrindų pagrįstumą.³⁵

Šiuo teiginiu LVAT kolegija iš esmės nuneigė Komiteto išvadas ir drauge pripažino, kad 2010 m. LVAT priėmė sprendimą nesilaikydamas Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nuostatos, tačiau neįžvelgė ir poreikio kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl tokios savo taikytos nuostatos konstitucingumo, neįvardijo tokio sprendimo teisinio pagrindo, t. y. sprendimą atimti teisę dirbti su įslaptinta informacija ir sprendimą dėl to atleisti G. Jagminą iš tarnybos vertino savavališkai.

Kolegijos nuomone, toks sprendimas buvo pakankamai geras ir nebuvo poreikio bylos vertinti iš naujo nei po 2011 m. Konstitucinio Teismo nutarimo, nei po JT Žmogaus teisių komiteto išvados. Teismo požiūriu, įstatymo taikymas G. Jagminui buvo individualizuotas nutarties dalyje, kurioje LVAT tiesiog parašė, jog iš operatyvinio sekimo bylos buvo matyti, kad pareiškėjo veikla nesuderinama su valstybės tarnyba ir kad *įslaptinta medžiaga ne vienintelė, kuri lėmė tokį vertinimą*. Teismas nepasisakė, kiek reikšminga aplinkybė, kad 2010 m. LVAT nutartyje medžiaga, kurios pagrindu neva buvo priimta ši išvada, nebuvo nei įvardyta, nei aptarta, t. y. Teismo išvada apskritai buvo nemotyvuota.

Be to, toks vertinimas turėjo būti visiškai netikėtas abiem šalims ir gali kelti abejonių dėl *res judicata* principo pažeidimo, atsižvelgiant į 2020 m. lapkričio 11 d. LVAT nutartį dėl proceso atnaujinimo. Kita vertus, tokias administracinių bylų nagrinėjimo procesines staigmenas, kai teismo požiūriu į vieną ar kitą bylos aplinkybę, jos reikšmę ginčo rezultatui, įrodymo įrodomąją vertę ar net galimybę ginčui taikyti vieną ar kitą teisės normą bylos dalyviai sužino tik perskaite galutinį teismo sprendimą, jau yra aptarę Virgilijus Valančius ir Rimvydas Norkus publikacijoje apie nacionalinį teisinį diskursą dėl administracinio proceso.³⁶ Siekiant užkirsti kelią netikėtiems sprendimams tiek teismo, tiek ginčo ikiteisminio nagrinėjimo stadijoje, autoriai siūlė ABTĮ įtvirtinti imperatyvią nuostatą, pagal kurią „aplinkybėmis, į kurias šalis akivaizdžiai neatkreipė dėmesio, teismas, administracinį ginčą ikiteismine tvarka nagrinėjančios institucijos ir viešojo administravimo subjektai savo sprendimus gali grįsti tik sudarę galimybę šalims pasisakyti dėl šių aplinkybių“.

Deja, keičiant ABTĮ tokia nuostata nebuvo įtvirtinta. Tad po LVAT nutarties G. Jagminas tokios procesines staigmenas draudžiančios nuostatos nebuvimą mėgino kvestionuoti savo individualiame konstituciniame skunde.³⁷ Jo skundą Teismas atsisakė nagrinėti, nes pareiškėjas neva ne kėlė ABTĮ konstitucingumo klausimą, o kvestionavo LVAT 2021 m. gegužės 12 d. nutartį ir kėlė ABTĮ nuostatų, reglamentuojančių administracinių bylų nagrinėjimo tvarką, taikymo klausimą, t. y. Teismo požiūriu, byla jam buvo nežinybinga.

Abejonių kelia ir tai, ką norėjo pasakyti LVAT, teigdamas, kad tapatus skundas, kuris buvo nagrinėtas JT Žmogaus teisių komitete, buvo *atmestas* EŽTT ir kad vienintelė priežastis, dėl ko Komitetas nagrinėjo skundą, ta, kad Lietuvos Respublika nebuvo padariusi išlygos, kuri užkirstų kelią galimybei nagrinėti kitos tarptautinės žmogaus teisių institucijos jau išnagrinėtų skundų.³⁸ Nors ši nutarties dalis, tikėtina, buvo įtraukta paskubomis, jos deramai neišanalizavus (joje netgi pareiškėjo vardas nurodytas ne tas, t. y. Gediminas vietoj Gintaro) ir neįvertinus galimų tarptautinių teisinių pasekmių, joje išsakyti teiginiai kelia susirūpinimą.

34 Luzius Wildhaber, „Judicial impartiality under the European Convention of Human Rights“, <https://www.concourt.am/hr/ccl/vestnik/2.12-2001/wildhaber-eng.htm>.

35 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis, *supra note*, 1, 44 dalis.

36 Virgilijus Valančius, Rimvydas Norkus, „Nacionalinis teisinis diskursas dėl administracinio proceso“, *Jurisprudencija* 3 (81) (2006): 91–98.

37 Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. spalio 20 d. sprendimas Nr. KT169-A-S156/2021.

38 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis, *supra note*, 1, 46 dalis.

Pirma, nesuprantama, ką LVAT turėjo omenyje, teigdamas, kad G. Jagmino skundai, perduoti JTO Žmogaus teisių komitetui ir kiek anksčiau EŽTT, buvo tapatūs, nes EŽTK apskritai neįtvirtina teisės lygiais pagrindais stoti į valstybės tarnybą, tad G. Jagminas net nebūtų galėjęs EŽTT pateikti skundo dėl šios teisės pažeidimo.

Antra, sunku sutikti su Teismo teiginiu, kad EŽTT atmetė G. Jagmino skundus, – jis juos atsisakė nagrinėti. Atsisakydamas nagrinėti pareiškimą, kai skundas akivaizdžiai nepriimtinas, EŽTT paprastai nenurodo motyvų, o tai reiškia, kad Teismas išvis atsisako teisiškai įvertinti pareiškėjo skundą. Įmanoma, kad pareiškimo formoje tiesiog nebuvo nurodyta pakankamai teisinių argumentų, kad EŽTT sutiktų su tuo, jog buvo patenkintas išskirtinai aukštas įrodinėjimo standartas, leidžiantis įžvelgti galimo pažeidimo prielaidas.³⁹ Todėl vargu ar atsisakymas nagrinėti skundą yra tapatus jo atmetimui arba pripažinimui, kad pažeidimo nebuvo.

Galiausiai netgi jei būtų taip, kad JT Žmogaus teisių komitetas būtų padaręs skirtingą nei EŽTT išvadą dėl tos pačios teisės pažeidimo, vargu ar LVAT galėtų teisėtai atsisakyti atsižvelgti į Komiteto išvadą remdamasis vien tuo, kad Lietuvos Respublika nepadarė išlygos Pakto protokolui: tarptautinės sutarties išlyga yra instrumentas, kuris galėtų apriboti tarptautinio įsipareigimo konkrečiai valstybei turinį; tai, kad jos nėra, reiškia, kad įsipareigojimas pagal tarptautinę teisę valstybei privalomas visa apimtimi, atitinkamai valstybės institucijos, įskaitant ir jos teismus, privalo užtikrinti jo vykdymą.

3.3.8. Galimos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutarties pasekmės Lietuvos Respublikai

Įvardyti argumentai leidžia kelti klausimą, kokių tarptautinių teisinių pasekmių toks LVAT sprendimas galėtų turėti Lietuvos Respublikai. Panašiai kaip ir EŽTT, Žmogaus teisių komitetas laikosi nuomonės, kad vertinti faktus ir įrodymus yra valstybės narės teismų pareiga.⁴⁰ Tačiau kartais teismo išvados gali būti taip akivaizdžiai nepagrįstos ir neargumentuotos, kad jos savaime kelia klausimą dėl to, ar teismas veikė kaip nešališka, nepriklausoma ar kompetentinga institucija.⁴¹

Todėl teisės į teisingą teismo procesą pažeidimu gali būti pripažinti atvejai, kai įrodoma, kad vertinimas buvo aiškiai savavališkas arba prilygo akivaizdžiai klaidai ar teisingumo paneigimui arba teismas kitaip pažeidė pareigą užtikrinti savo nepriklausomumą ir nešališkumą.⁴² Pavyzdžiui, 2021 m. lapkričio 23 d. sprendime *Tarvydas prieš Lietuvą* EŽTT pripažino, kad Klaipėdos apygardos teismas pažeidė pareiškėjo teisę į teisingą teismo procesą, nes visiškai nepasisakė dėl konkrečios su teismo nagrinėjama byla tiesiogiai susijusio pareiškėjo prašymo.⁴³

Panašiai 2021 m. gruodžio 14 d. sprendime *Gražulevičiūtė prieš Lietuvą* EŽTT pripažino, kad buvo pažeistas *res judicata* principas, LVAT iš esmės iš naujo įvertinus tas pačias faktines aplinkybes, kurios jau buvo įvertintos galutiniu teismo sprendimu.⁴⁴

EŽTT nėra nagrinėjęs prieš Lietuvą bylų, kuriose pareiškėjai būtų skundęsi dėl teismų sprendimų atnaujinus procesą byloje po to, kai Teismas konstatavo Konvencijos pažeidimą. Tačiau prieš kitas valstybes tokių bylų būta. Pavyzdžiui, *Bochan prieš Ukrainą* byloje EŽTT pripažino, kad na-

39 Fiona de Londras, Kanstantsin Dzehtsiarou, „Great Debates on the European Convention on Human Rights“, *Bloomsbury*, 2018, žr. 3 skyrių (Admissibility).

40 UN Human Rights Committee, General Comment no 32, at 26.

41 Amal Clooney, Philippa Webb, *The Right to a Fair Trial in International law*, OUP 2021, 4 skyrius, 7 dalis (arbitrary assessments of evidence and submissions).

42 *Supra note*, 40.

43 Europos Žmogaus Teisių Teismo 2021 m. lapkričio 21 d. sprendimas byloje *Tarvydas v Lithuania*, pareiškimo Nr. 36098/19, 22–25 ir 52 dalis.

44 Europos Žmogaus Teisių Teismo 2021 m. gruodžio 14 d. sprendimas byloje *Gražulevičiūtė v Lithuania*, pareiškimo Nr. 53176/17, 78 dalis.

cionalinio teismo sprendimu, kuriuo buvo paneigtas EŽTT sprendimas, buvo pažeista teisė į teisingą teismo procesą.⁴⁵

Nors apie tokius pavyzdžius JT Žmogaus teisių komiteto praktikoje neteko girdėti, analogiškai EŽTT praktikai įmanoma, kad 2021 m. gegužės 12 d. LVAT nutartis galėtų būti kvalifikuota kaip Pakto 14 straipsnyje įtvirtintos teisės į teisingą teismo procesą pažeidimas.

Atsižvelgiant į tai, įmanoma, kad 2021 m. LVAT sprendimas, turėjęs sudaryti prielaidas tinkamai užtikrinti Lietuvos Respublikos tarptautinių teisinių įsipareigojimų pagal JT Piliетinių ir politinių teisių paktą laikymąsi, gali būti įvertintas kaip savarankiškas teisės į teisingą teismo procesą pažeidimas.

Išvados

2021 m. gegužės 12 d. LVAT sprendimas G. Jagmino byloje gali reikšti savarankišką teisės į teisingą teismo procesą pažeidimą, nes:

1. Panašu, kad nors ir deklaravusi pagarbą Lietuvos Respublikos tarptautiniams įsipareigojimams pagal Paktą, 2021 m. nutartimi, konstatavęs, kad vertindamas bylos aplinkybes Žmogaus teisių komitetas suklydo, LVAT šiuos įsipareigojimus iš esmės paneigė.
2. Teisės į teisingą teismą pažeidimų elementų šioje nutartyje galima išvelgti ir dėl to, kad LVAT teisėjų kolegija iš naujo apsibrėžė bylos vertinimo ribas, nukrypdama nuo kriterijų, kuriuos įvardijo LVAT kolegija, nusprendusi atnaujinti procesą byloje 2020 m. lapkričio 11 d. nutartimi. Įdomu ir tai, kad tiek 2021 m. teisėjų kolegijoje, tiek ir 2011 m. klausimą dėl galimybes atnaujinti procesą byloje po Konstitucinio Teismo nutarimo nagrinėjusioje kolegijoje buvo ta pati teisėja. Iš esmės tapatus sprendimas abiem atvejais galėtų kelti abejonių dėl to, ar nebuvo pažeistas nešališkumo principas.
3. Be to, skirtingai nei LVAT kolegija, nagrinėjusi klausimą dėl proceso atnaujinimo, bylą po proceso atnaujinimo nagrinėjusi LVAT kolegija neišklausė šalių pozicijos, nesiėmė jokių papildomų veiksmų, kad galėtų deramai įvertinti 2010 m. LVAT nutarties pagrįstumą. LVAT tiesiog konstatavo, kad skirtingai nei įvertino JT Žmogaus teisių komitetas, savo laiku LVAT padarė viską, kad sprendimas būtų individualizuotas.

---

⁴⁵ Žr. Europos Žmogaus Teisių Teismo 2015 m. vasario 5 d. sprendimas byloje *Bochan v. Ukraine (no. 2)* [GC], pareiškimo Nr. 22251/08.

Legal Challenges in Implementing the Views of the United Nations Human Rights Committee in the Case of *Jagminas vs Lithuania*

Mykolas Romeris University Law School
Institute of International and EU law
Assoc. prof. Dr. Loreta Šaltinytė
E-mail: losal@mruni.eu

Summary. *The article analyses a decision of the Supreme Administrative Court of Lithuania (SACL) of 11 May 2021, whereby the SACL reconsidered its decision in G. Jagminas' case after the United Nations (hereafter – UN) Human Rights Committee concluded that Lithuania breached its obligations under Article 25(c) of the International Covenant on Civil and Political Rights (hereafter – ICCPR)(right to equal access to state service). The decision to reopen proceedings in G. Jagminas' case was possible because of an amendment of Article 156 of the Law on Administrative Proceedings, which specified that this procedural step was possible not only after a finding of a breach of the European Convention on Human Rights, but also when the UN Human Rights Committee presents its views finding a breach of the ICCPR.*

The article discusses the questionable aspects of the decision of 12 May 2021, which, arguably, might be qualified as a separate breach of the right to a fair trial.

Keywords: *ICCPR, implementation of the Views of the Human Rights Committee, the right to a fair trial.*